

Bernarda Grilc, roj. Klinar

Moji spomini na mlada leta v Rovtah

Zapis življenjske zgodbe po pripovedovanju

Pri nas doma se je reklo pri Primožu. Bilo je deset otrok. Mama je že kot devetletna punčka ostala sama s šestimi brati in štirimi sestrami. Sama je skrbela zanje, in ko sem se rodila še jaz, se z očetom nista mogla niti poročiti. To sta storila šele leta 1937, kar je zapisano v cerkveni knjigi. Da smo se preživeli, smo hodili pomagat na kmetije k Betelu, Jeriču in še drugim. Opravljali smo različna dela, da smo si prislужili krompir za ozimnico. Želi smo, sušili seno in grabili, jeseni pa pobirali sadje, da smo ga tudi mi nekaj dobili.

Nada pr` Primož

Moški so morali jeseni napravljati drva. Več kot polovico jih je obdržal gospodar, ostalo pa je dobil delavec. Bolje je šlo tistim, ki so imeli kravo ali kure. Še najbolje pa je bilo tam, kjer je bil vsaj eden zaposlen pri Kranjski industrijski družbi. A za to si moral biti izučen in znati si moral nemško.

Leta 1937 smo se preselili v dolino na Jesenice. Tam smo stanovali na Murovi, v hiši za Kosovo graščino. Dobila sem še sestro. Med vojno sem hodila v šolo, potem pa v meščansko šolo na Jesenicah. Po eksploziji v šoli leta 1944 se je zame šolanje končalo. Ko sva z atom hodila v Rovte po hrano in se vračala v dolino, sva prenašala pošto za partizane. O tem nisem smela govoriti. V dolini je postalo zaradi bombardiranja prenevarno, zato se je oče novembra leta 1944 odločil, da se preselimo nazaj v Rovte na njegov dom pri Grmiču. Naslednje leto je oče odšel v partizane. Tam je bil ranjen, z vozom so ga pripeljali domov. Od takrat naprej je bil na berglah. Jeseni leta 1945 sem se vpisala v šolo na Koroško Belo in opravila izpite iz snovi čez prvi letnik gimnazije v slovenščini, ker sem se v meščanski šoli učila nemško. Vpisala sem se v nižjo gimnazijo

Pr` Grmič

prijateljici potožila, da iščem delo, mi je pomagala do službe v železarni. Takoj po koncu šolanja sem 5. junija 1948 uspešno opravila preizkus znanja in se zaposlila v železarni kot mezdni računovodja.

V letih od 1948 do 1953 sem vodila dramski odsek na osnovni šoli. Priključila sem se jim čisto po naključju. Ko sem nekega dne šla učiteljico vprašat za nasvet, mi je ponudila glavno vlogo v igri Teta iz Amerike. Sprejela sem in igrala. Pod vodstvom

Gostilna Kopišar okoli 1910 (Fotografija iz osebnega arhiva Antonije Robič)

učiteljice gospe Julke Fister smo v Kopišarjevem salonu igrali dve igri, bolj otroški oziroma mladinski, in sicer: Sirota Jerica in Teta iz Amerike. V letu 1949 sem prevzela delo predsednice Prosvetnega društva. Od takrat sem do 27. aprila 1953 vodila gledališko dejavnost. Igrali smo bolj domače igre oziroma tiste, za katere smo lahko dobili knjige. Takrat slovenskih knjig ni bilo, saj so jih med vojno 1941-45 veliko požgali. Moja sopotnica in pomočnica na odru in za njim je bila Ančka Noč. Pomagala je pri igranju, šepetanju in pisanju. Igrali smo Dve nevesti, Vdovo Rošlanko, Jurčičevega Domna in Sosedovega sina, Serum večne mladosti in še druge igre, vendar se naslovov ne spomnim. Predstave smo imeli v Kopišarjevem

salonu, ki smo ga morali vedno po nastopu pospraviti za seboj.

Kasneje nisem več sodelovala. Vse papirje in knjige sem pustila v dvorani za odrom in prevzeli so jih drugi – boljši ! Čez nekaj let je sledila igra Goliški plazovi. Takrat sva bili z Ančko Noč, sedaj Tušarjevo, že drugje, v drugih krajih. Tista leta smo mladi in starejši sodelovali pri pripravljanju predstav, saj pri tem delu ne moreš biti sam! Če je bilo treba, je bilo na odru tudi po dvajset igralcev ali več. Denarja ni bilo veliko, a je bilo lepo. Veliko prisrčnega veselja je bilo med igralci in publiko, saj je bila dvorana vedno polna gledalcev. Mnogo dobrega se še spominjam, veliko slabega pa je pozabljeno!

Poročila sem se leta 1954 in imela hčerko Vijoletu. V tistem času mi je umrla mama. Takrat sem se z možem preselila v dolino, na njegov dom na Blejski Dobravi. Po porodu sem imela tri mesece porodniškega dopusta, potem pa sem službo pustila in ostala doma pri otroku. Leto pozneje se mi je rodila druga hči Metka. Živelimi smo skromno, a ker ni bilo vrtca in jasli, se nisem mogla vrniti na delo. Doma sem bila do leta 1958, ko so me ponovno povabilii v službo. S to možnostjo sem seznanila domače. Končno smo se le dogovorili, da se ponovno zaposlim v železarni. Najprej sem bila zaposlena za tri mesece, potem pa so me, po nekaj zapletih, zaposlili za nedoločen čas. Ostala sem do upokojitve. Ena hčerka se je poročila na Prihode, druga hči je ostala doma na Blejski Dobravi. Z možem imava že štiri vnuke in dva pravnuka. V veselje mi je, da se vsi zelo dobro razumemo.

Veliko veselja pri branju vam želi »Grmičeva Nada«, rojena pri "Primožu", uradno Bernarda Klinar, poročena Grilc.